

Βρυξέλλες, 20 Νοεμβρίου 2025
(OR. en)

15742/25

EJUSTICE 64
JURINFO 14
JUSTCIV 194
COPEN 362
JAI 1747

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	20 Νοεμβρίου 2025
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2025) 802 final
Θέμα:	ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ DigitalJustice@2030

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2025) 802 final.

σνημμ.: COM(2025) 802 final

Βρυξέλλες, 20.11.2025
COM(2025) 802 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

DigitalJustice@2030

DigitalJustice@2030

Η ανταγωνιστικότητα της ΕΕ θα εξαρτάται ολόενα και περισσότερο από την ψηφιοποίηση όλων των τομέων, η οποία θα δώσει ώθηση στις επενδύσεις¹. Η ψηφιοποίηση και η ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης (TN) θα είναι ουσιαστικής σημασίας για την ικανότητα των δημόσιων αρχών να παρέχουν υψηλής ποιότητας δημόσιες υπηρεσίες, ιδίως στον τομέα της δικαιοσύνης. Η ψηφιακή δεκαετία της Ευρώπης βρίσκεται σε εξέλιξη με τη φιλοδοξία έως το 2030 να είναι οι βασικές δημόσιες υπηρεσίες της ΕΕ διαθέσιμες διαδικτυακά. Απώτερος στόχος θα είναι η αύξηση της αποδοτικότητας των δημόσιων υπηρεσιών, ώστε να καταστούν κατά κανόνα ψηφιακές και να τονωθεί παράλληλα η ανταγωνιστικότητα².

Οι επιχειρήσεις είναι πιθανότερο να επενδύσουν σε χώρες στις οποίες τα συστήματα απονομής δικαιοσύνης είναι αποτελεσματικά, όπου η πρόσβαση στη δικαιοσύνη είναι εγγυημένη, η ποιότητα της δικαιοσύνης είναι υψηλή και διασφαλίζεται η διαφάνεια. Η αποτελεσματική απονομή δικαιοσύνης σημαίνει επίσης ότι οι δικαστικές διαφορές κοστίζουν λιγότερο για τους ιδιώτες και τις επιχειρήσεις. Αντιθέτως, οι πόροι αυτοί μπορούν να χρησιμοποιηθούν για επενδύσεις και για άλλους πιο παραγωγικούς σκοπούς. Αυτό είναι ακόμη πιο εμφανές σε διασυνοριακές υποθέσεις όπου τα ψηφιακά εργαλεία μπορούν να μειώσουν σημαντικά τον διοικητικό φόρτο, να ελαχιστοποιήσουν τις καθυστερήσεις και να άρουν τους γλωσσικούς φραγμούς με εφαρμογές που βασίζονται στην TN, όπως η μετατροπή και η μεταγραφή ομιλίας σε κείμενο και η αυτόματη μετάφραση, με αποτέλεσμα την εξοικονόμηση κόστους.

Τα ψηφιοποιημένα συστήματα απονομής δικαιοσύνης αναμένεται επίσης να είναι πιο ανθεκτικά σε περιόδους κρίσης. Το γεγονός αυτό καταδεικνύεται από την πανδημία COVID-19. Ενδέχεται, επίσης, να αυξηθεί η ποιότητα της δικαιοσύνης, καθώς οι επαγγελματίες του τομέα της δικαιοσύνης μπορούν να επικεντρωθούν περισσότερο στο βασικό καθήκον τους για την απονομή δικαιοσύνης. Η ψηφιοποίηση των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης έχει τη δυνατότητα να προσφέρει ταχύτερη και απλούστερη πρόσβαση στη δικαιοσύνη, φέρνοντας την πιο κοντά στους πολίτες³. Για παράδειγμα, τα ψηφιακά εργαλεία μπορούν να παρέχουν ταχεία πρόσβαση στα δικαστήρια μέσω βιντεοδιάσκεψης, ανεξαρτήτως της απόστασης από την αίθουσα του δικαστηρίου. Η διαδικτυακή πρόσβαση σε φακέλους υποθέσεων αυξάνει επίσης τη διαφάνεια, καθώς οι ιδιώτες, οι επιχειρήσεις και οι νόμιμοι εκπρόσωποι μπορούν να παρακολουθούν με μεγαλύτερη ευκολία τη δικαστική διαδικασία⁴.

Η έκδοση του κανονισμού για την ψηφιοποίηση⁵ το 2023 αποτέλεσε ορόσημο στον τομέα αυτό. Σε 24 διασυνοριακές αστικές, εμπορικές και ποινικές δικαστικές διαδικασίες ο κανονισμός επιβάλλει τη χρήση ψηφιακής επικοινωνίας. Ο κανονισμός για την ψηφιοποίηση παρέχει επίσης ένα νομικό πλαίσιο της ΕΕ για τη χρήση βιντεοδιάσκεψης με σκοπό τη

---

¹ Έκθεση Draghi «Το μέλλον της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας — Μέρος Β: Μια εμπειριστατωμένη ανάλυση και συστάσεις», σ. 67.

² COM/2021/118 final — Ψηφιακή Πυξίδα 2030: η ευρωπαϊκή οδός για την ψηφιακή δεκαετία, σ. 10.

³ Στρατηγική για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη για την περίοδο 2024-2028 του Συμβουλίου (C/2025/437), 4η σκέψη.

⁴ Υποστηρίζεται από τα πορίσματα της έκθεσης με τίτλο «[Digitalising justice: a fundamental rights-based approach](#)» («Ψηφιοποίηση της δικαιοσύνης: μια προσέγγιση βασισμένη στα θεμελιώδη δικαιώματα») του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2023/2844 για την ψηφιοποίηση της δικαστικής συνεργασίας και της πρόσβασης στη δικαιοσύνη σε διασυνοριακές αστικές, εμπορικές και ποινικές υποθέσεις και για την τροποποίηση ορισμένων πράξεων στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας

διεξαγωγή εξ αποστάσεως ακροαματικών διαδικασιών σε αστικές και ορισμένες ποινικές υποθέσεις.

Η Επιτροπή πρέπει να εκδώσει σειρά εκτελεστικών πράξεων μεταξύ του 2026 και του 2029 για να βοηθήσει τα κράτη μέλη να προσαρμόσουν τα εθνικά τους συστήματα ΤΠ και να διασφαλίσουν τη διαλειτουργικότητα, όπως απαιτείται από τον κανονισμό για την ψηφιοποίηση. Από το 2028 θα τεθεί σε λειτουργία ένα ευρωπαϊκό σημείο ηλεκτρονικής πρόσβασης, στο οποίο οι χρήστες θα μπορούν να υποβάλλουν ορισμένες αξιώσεις και να ζητούν πιστοποιητικά και βεβαιώσεις⁶. Ένα αποκεντρωμένο σύστημα ΤΠ θα πρέπει να τεθεί σε λειτουργία για όλες τις διαδικασίες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού έως τις αρχές του 2031. Απαιτείται συντονισμένη και διαρκής προσπάθεια από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη για την έγκαιρη εφαρμογή του κανονισμού για την ψηφιοποίηση, καθώς και των άλλων αποκεντρωμένων συστημάτων ΤΠ που θεσπίστηκαν πρόσφατα στο πλαίσιο πέντε άλλων νομικών πράξεων σχετικά με τη δικαιοσύνη⁷.

Η ψηφιοποίηση μπορεί επίσης να συμβάλει στην καταπολέμηση του εγκλήματος στην ΕΕ. Οι εισαγγελίες σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο μπορούν να χρησιμοποιούν ψηφιακά εργαλεία ώστε να επιταχύνουν σημαντικά την επικοινωνία και να συνεργάζονται αποτελεσματικότερα για την καταπολέμηση του διασυνοριακού εγκλήματος. Οι οργανισμοί και οι φορείς της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων⁸ που είναι αρμόδιοι για τη διερεύνηση και τη δίωξη εγκλημάτων ή για τη στήριξη των εθνικών εισαγγελιών μπορούν επίσης να επωφεληθούν από την ψηφιοποίηση, χρησιμοποιώντας εργαλεία για την ταχύτερη ανταλλαγή πληροφοριών και εργαλεία για τη στήριξη των εθνικών αρμόδιων αρχών.

Παράλληλα με την αξιοποίηση της βελτίωσης της αποδοτικότητας της ψηφιοποίησης, πρέπει επίσης να μετριαστούν οι δυνητικοί κίνδυνοι. Η χρήση ψηφιακών εργαλείων σε θέματα δικαιοσύνης πρέπει να σέβεται πλήρως το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως κατοχυρώνονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ και στο σχετικό παράγωγο δίκαιο της ΕΕ⁹. Επιπλέον, ο κανονισμός για την ΤΝ¹⁰ ορίζει ότι επιτρέπεται η χρήση μόνο συστημάτων ΤΝ που δεν θίγουν τα θεμελιώδη δικαιώματα. Ταυτόχρονα, δεδομένης της σημασίας να διασφαλιστεί ότι όλα τα άτομα¹¹ που διαμένουν στην ΕΕ έχουν αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη σε ισότιμη βάση, θα πρέπει να παραμείνουν διαθέσιμοι μη ψηφιακοί δίαυλοι για την πρόσβαση στη δικαιοσύνη.

---

⁶ Όπως βεβαιώσεις γάμου και καταχωρισμένης συμβίωσης ή πιστοποιητικά για μέτρα προστασίας σε αστικές υποθέσεις.

⁷ [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2020/1784](#) περί επιδόσεως και κοινοποίησεως στα κράτη μέλη δικαστικών και εξωδίκων πράξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις («επίδοση ή κοινοποίηση πράξεων») (αναδιατύπωση), [κανονισμός \(ΕΕ\) 2020/1783](#) για τη συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις (διεξαγωγή αποδείξεων) (αναδιατύπωση), [κανονισμός \(ΕΕ\) 2023/1543](#) σχετικά με τις ευρωπαϊκές εντολές υποβολής στοιχείων και τις ευρωπαϊκές εντολές διατήρησης στοιχείων για ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία σε ποινικές διαδικασίες και για την εκτέλεση περιοριστικών της ελευθερίας ποινών κατόπιν ποινικών διαδικασιών, [κανονισμός \(ΕΕ\) 2024/3011](#) σχετικά με τη διαβίβαση ποινικών διαδικασιών και [κανονισμός \(ΕΕ\) 2023/2131](#) όσον αφορά την ψηφιακή ανταλλαγή πληροφοριών σε υποθέσεις τρομοκρατίας.

⁸ Ευρωπόλ, Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Ποινικής Δικαιοσύνης (Eurojust) και Ευρωπαϊκή Εισαγγελία (EPPO).

⁹ Όπως η [οδηγία 2012/13/ΕΕ](#) σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών.

¹⁰ [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2024/1689 για τη θέσπιση εναρμονισμένων κανόνων σχετικά με την τεχνητή νοημοσύνη \(κανονισμός για την ΤΝ\)](#).

¹¹ Περιλαμβάνονται άτομα με περιορισμένο ψηφιακό γραμματισμό, άτομα με αναπηρία η οποία δυσχεραίνει τη χρήση ψηφιακών εργαλείων και περιβαλλόντων χωρίς βοήθεια και άτομα που, για παράδειγμα, για λόγους οικονομικής στέρησης, δεν έχουν πρόσβαση σε κατάλληλες ψηφιακές υποδομές.

Τα πιο ψηφιοποιημένα συστήματα απονομής δικαιοσύνης μπορούν επίσης να είναι ευάλωτα σε παραβιάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και κυβερνοεπιθέσεις. Ενώ τα συστήματα που βασίζονται στη χρήση εντύπων έχουν άλλα τρωτά σημεία, όπως η περιορισμένη κοινοχρησία και οι δυσκολίες επικαιροποίησης, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην ιδιωτικότητα και την ασφάλεια των δεδομένων. Ο γενικός κανονισμός για την προστασία δεδομένων (ΓΚΠΔ)¹² και η οδηγία για την προστασία των δεδομένων στο πλαίσιο της επιβολής του νόμου¹³ αποτελούν ακρογωνιαίους λίθους της νομοθεσίας της ΕΕ που αποσκοπούν στην προστασία των πολιτών από αυτούς τους κινδύνους, μέσω μέτρων διαχείρισης κινδύνων και αναφοράς περιστατικών. Η πράξη της ΕΕ για την κυβερνοασφάλεια¹⁴ αυξάνει επίσης το επίπεδο κυβερνοασφάλειας των προϊόντων της τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών στην ΕΕ, μεταξύ άλλων για προϊόντα που χρησιμοποιούνται στον τομέα της δικαιοσύνης.

Η χρηματοδότηση της ψηφιακής μετάβασης των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης μπορεί να συνεπάγεται σημαντική αρχική επένδυση, αλλά το σχετικό κόστος θα αποσβεστεί με την πάροδο του χρόνου, καθώς η βελτίωση της αποδοτικότητας θα οδηγήσει σε εξοικονόμηση. Μολονότι τα κονδύλια της ΕΕ δεν μπορούν να καλύψουν όλες τις αρχικές δαπάνες, μπορούν να παρέχουν στοχευμένη στήριξη για εξατομικευμένες επενδύσεις στο πλαίσιο του τρέχοντος πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ) και για επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις σύμφωνα με τα σχέδια εθνικής και περιφερειακής εταιρικής σχέσης κατά την έναρξη του επόμενου ΠΔΠ¹⁵. Επιπλέον, μπορούν επίσης να δημιουργήσουν αποτέλεσμα μόχλευσης στους εθνικούς προϋπολογισμούς¹⁶.

Η ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων των επαγγελματιών του τομέα της δικαιοσύνης θα είναι απαραίτητη για την άντληση οφελών από την ψηφιοποίηση και την αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών. Η ψηφιοποίηση και οι προηγμένες τεχνολογίες αποτελούν κινητήρια δύναμη της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ¹⁷. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο το DigitalJustice@2030 εγκρίθηκε μαζί με τη νέα στρατηγική για την ευρωπαϊκή δικαστική κατάρτιση¹⁸ (2025-2030), η οποία επικεντρώνεται στην ψηφιοποίηση, ώστε να δημιουργηθεί το αναγκαίο υποστηρικτικό περιβάλλον για την υλοποίησή του.

---

¹² [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2016/679](#) για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

¹³ [Οδηγία \(ΕΕ\) 2016/680](#) για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών.

¹⁴ [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2019/881](#) σχετικά με τον ENISA («Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κυβερνοασφάλεια») και με την πιστοποίηση της κυβερνοασφάλειας στον τομέα της τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών (πράξη για την κυβερνοασφάλεια).

¹⁵ [COM\(2025\) 570](#) — Ανακοίνωση της Επιτροπής «Ένας δυναμικός προϋπολογισμός της ΕΕ για τις προτεραιότητες του μέλλοντος — Το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2028-2034», σ. 3, και [COM\(2025\) 565](#) Πρόταση κανονισμού για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Ταμείου για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, τη γεωργία και την ύπαιθρο, την αλιεία και τη θάλασσα, την ευημερία και την ασφάλεια για την περίοδο 2028-2034, αιτιολογική σκέψη 20 και άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο ε) σημείο ii).

¹⁶ [COM\(2025\) 570 final](#) — [SWD\(2025\) 570 final/2](#) — Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την ανακοίνωση «Ένας δυναμικός προϋπολογισμός της ΕΕ για τις προτεραιότητες του μέλλοντος — Το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2028-2034», σ. 39.

¹⁷ Έκθεση Draghi με τίτλο «The future of European competitiveness – In-depth analysis and recommendations» («Το μέλλον της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας — Μια εμπειριστατωμένη ανάλυση και συστάσεις»), σ. 67.

¹⁸ COM(2025) 801 — Στρατηγική για την ευρωπαϊκή δικαστική κατάρτιση 2025-2030 — δημιουργία υποστηρικτικού περιβάλλοντος για το DigitalJustice@2030.

Η ανταγωνιστικότητα βρίσκεται στο επίκεντρο της εν λόγω εντολής της Επιτροπής¹⁹. Η ΕΕ πρέπει να προχωρήσει ταχύτερα και δραστηκότερα για να διασφαλίσει την ανταγωνιστικότητα, την ευημερία και τη δικαιοσύνη²⁰. Η θέση αυτή υποστηρίζεται από το Συμβούλιο, το οποίο ζητεί την ανάληψη αποφασιστικής δράσης για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας²¹. Το DigitalJustice@2030 βασίζεται σε αυτούς τους στόχους πολιτικής και μετουσιώνει σε συγκεκριμένες δράσεις τις προτεραιότητες που έθεσε το Συμβούλιο στη στρατηγική του για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη για την περίοδο 2024-2028²², καθώς και τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη χρήση της ΤΝ στη δικαιοσύνη²³.

Το DigitalJustice@2030 βασίζεται στις συζητήσεις με τα κράτη μέλη και τα βασικά ενδιαφερόμενα μέρη στα φόρουμ υψηλού επιπέδου σχετικά με τη δικαιοσύνη για την ανάπτυξη και το μέλλον της ποινικής δικαιοσύνης της ΕΕ, αναδεικνύοντας πρωτοβουλίες για την ψηφιοποίηση οι οποίες υποστηρίχθηκαν ευρέως²⁴ και αποσκοπούν στην αύξηση της χρήσης των ψηφιακών τεχνολογιών, συμπεριλαμβανομένης της ΤΝ, στα συστήματα απονομής δικαιοσύνης έως το 2030.

1. Χαρτογράφηση της προόδου της εθνικής ψηφιοποίησης της δικαιοσύνης και ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών

Ο πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης για το 2025²⁵ δείχνει ότι τα κράτη μέλη σημειώνουν άριστη πρόοδο όσον αφορά την ψηφιοποίηση των εθνικών συστημάτων τους απονομής δικαιοσύνης. Οι λόγοι για τις διαφορές αυτές ποικίλλουν μεταξύ των κρατών μελών, αλλά περιλαμβάνουν τη διαθεσιμότητα ανθρώπινων και οικονομικών πόρων, καθώς και αποκλίνουσες πολιτικές προτεραιότητες.

Ενώ ο πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης παρέχει ορισμένα δεδομένα σχετικά με το επίπεδο ψηφιοποίησης των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης στα κράτη μέλη, δεν υπάρχει επισκόπηση των εθνικών πρωτοβουλιών ή εργαλείων. Τα κράτη μέλη χρειάζονται τα ίδια ή παρόμοια εργαλεία ΤΠ και πρότυπα δεδομένων για την ψηφιοποίηση πρακτικών που είναι κοινές σε όλα τα εθνικά συστήματα απονομής δικαιοσύνης. Τα κράτη μέλη που ενδιαφέρονται να χρησιμοποιήσουν λύσεις οι οποίες σημειώνουν αποτελέσματα σε άλλα κράτη μέλη ενδέχεται να αντιμετωπίζουν δυσκολίες όσον αφορά την πρόσβαση στην πληροφόρηση.

Για την αντιμετώπιση του ζητήματος αυτού, η Επιτροπή, από κοινού με το Συμβούλιο, άρχισε να χαρτογραφεί τις σχετικές εθνικές πρωτοβουλίες και εργαλεία. Τα δεδομένα παρέχουν μια αρχική επισκόπηση της ψηφιοποίησης των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης στην ΕΕ. Σ' αυτήν τη βάση, θα αναπτυχθεί ένας πιο μόνιμος μηχανισμός, «ένα ζωντανό αποθετήριο», για τη συλλογή πληροφοριών και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών. Το αποθετήριο θα φιλοξενηθεί στη διαδικτυακή πύλη της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης²⁶. Η χρήση της δομής και

¹⁹ [COM\(2025\) 30 final](#) — Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας για την ΕΕ, σ. 2.

²⁰ «Η επιλογή της Ευρώπης — Πολιτικές κατευθύνσεις για την επόμενη Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2024–2029, σ. 6.

²¹ [Συμβούλιο της ΕΕ \(838/24\)](#) Δήλωση της Βουδαπέστης σχετικά με τη Νέα Ευρωπαϊκή Συμφωνία για την ανταγωνιστικότητα, σ. 1.

²² Στρατηγική για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη για την περίοδο 2024-2028 του Συμβουλίου ([C/2025/437](#)).

²³ Συμπεράσματα του Συμβουλίου του Δεκεμβρίου 2024 σχετικά με τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης στον τομέα της δικαιοσύνης ([16593/24](#)), σκέψη 25.

²⁴ Σε αυτά τα δύο φόρουμ υψηλού επιπέδου συμμετείχαν τα κράτη μέλη, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εκπρόσωποι της ακαδημαϊκής κοινότητας, επαγγελματίες και η κοινωνία των πολιτών σε τέσσερις συνεδριάσεις ολομέλειας μεταξύ τον Μάρτιο του 2025 και τον Νοέμβριο του 2025.

²⁵ Πίνακας αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης για το 2025, [COM\(2025\) 375 final](#), ενότητα 2.2.3. Ψηφιοποίηση.

²⁶ [e-Justice: Estonian digital court-making](#) (Ηλεκτρονική δικαιοσύνη: εσθονική ψηφιακή δικαστική διαδικασία).

της διάταξης της πύλης θα επιτρέψει στα κράτη μέλη να προβαίνουν εύκολα σε επικαιροποιήσεις όταν χρειάζεται, ενώ η εξοικείωση με την πύλη αποσκοπεί στην ελαχιστοποίηση του διοικητικού φόρτου.

Στόχος είναι τα κράτη μέλη να εντοπίσουν ορθές λύσεις χρήσης που θα μπορούσαν να οδηγήσουν στην ευρύτερη εφαρμογή τους και να προωθήσουν τη διασυνοριακή διαλειτουργικότητα. Η Επιτροπή, σε συνεργασία με το Συμβούλιο, θα διοργανώσει ανταλλαγές βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών. Υπάρχουν πολλά παραδείγματα ορθών ψηφιακών πρακτικών στην ΕΕ που βελτιώνουν την ποιότητα της δικαιοσύνης και παρέχουν καλύτερη πρόσβαση και μεγαλύτερη διαφάνεια για όσους υπόκεινται στα συστήματα απονομής δικαιοσύνης και εργάζονται εντός των συστημάτων αυτών. Για παράδειγμα, στην Εσθονία, όλες οι δημόσιες υπηρεσίες είναι διαθέσιμες διαδικτυακά. Το σύστημά τους απονομής δικαιοσύνης διαθέτει πολυάριθμα ψηφιακά εργαλεία, αλλά στο επίκεντρο του συστήματος βρίσκεται το ηλεκτρονικό αρχείο. Το εν λόγω ηλεκτρονικό αρχείο παρέχει δεδομένα στα συστήματα πληροφοριών των δικαστηρίων και είναι διαλειτουργικό με τα συστήματα πληροφοριών στον τομέα της επιβολής του νόμου. Κάθε επικοινωνία μεταξύ των διαδίκων σε αστικές υποθέσεις μπορεί να διεκπεραιωθεί ηλεκτρονικά, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας και της αποστολής κλητεύσεων, πρακτικών ακροάσεων και αποφάσεων —ενώ όλοι οι διάδικοι μπορούν να παρακολουθούν ηλεκτρονικά τη διαδικασία. Η Εσθονία εκτίμησε ότι η χρήση αυτών των ψηφιακών εργαλείων έχει μειώσει τη μέση διάρκεια της αστικής δικαστικής διαδικασίας από 156 ημέρες σε 99 ημέρες²⁷.

Τα δεδομένα που συλλέγονται θα αποτελέσουν επίσης τη βάση για την προτεινόμενη εργαλειοθήκη ΤΠ (βλ. δράση 3) και θα συμβάλουν στον καθορισμό επενδυτικών και μεταρρυθμιστικών οροσήμων και στόχων για πιθανά μέτρα χρηματοδότησης στο πλαίσιο του προτεινόμενου επόμενου ΠΔΠ²⁸.

Δράση 1: Η Επιτροπή θα δημιουργήσει ένα ζωντανό αποθετήριο ψηφιακών εργαλείων, ιδίως της ΤΝ, που χρησιμοποιούνται στη δικαιοσύνη σε ολόκληρη την ΕΕ, το οποίο θα είναι διαθέσιμο στη διαδικτυακή πύλη της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης έως το τέλος του 2026.

Δράση 2: Η Επιτροπή θα διευκολύνει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών σχετικά με τα ψηφιακά εργαλεία, ιδίως την ΤΝ, που χρησιμοποιούνται στη δικαιοσύνη.

2. Εργαλειοθήκη ΤΠ για τη δικαιοσύνη

Οι εργασίες για τη χαρτογράφηση των ψηφιακών εργαλείων που είναι επί του παρόντος διαθέσιμα στα κράτη μέλη αποκάλυψαν ότι τα κράτη μέλη έχουν πανομοιότυπες ή παρόμοιες ανάγκες και επιθυμούν να αναπτύξουν παρόμοιες λύσεις. Πολλά κράτη μέλη έχουν ήδη αναπτύξει επιτυχώς εργαλεία ΤΝ και οι λύσεις αυτές θα μπορούσαν να ωφελήσουν και άλλα κράτη μέλη. Για παράδειγμα, τα προηγμένα εργαλεία ΤΝ αναγνώρισης ομιλίας χρησιμοποιούνται σε διάφορα κράτη μέλη για τη μετατροπή ομιλίας σε κείμενο και τη μεταγραφή των ακροαματικών διαδικασιών, με αποτέλεσμα τη σαφή εξοικονόμηση χρόνου. Άλλα κράτη μέλη χρησιμοποιούν αυτοματοποιημένα σχόλια και περιγραφή του περιεχομένου των δικαστικών αποφάσεων και άλλων αποφάσεων του δικαστηρίου, ενώ ορισμένα κράτη

²⁷ [Factsheet e-Estonia: e-Justice](#) (Ενημερωτικό δελτίο e-Estonia: Ηλεκτρονική δικαιοσύνη).

²⁸ [COM\(2025\) 565 final](#) — Πρόταση κανονισμού για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Ταμείου για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, τη γεωργία και την ύπαιθρο, την αλιεία και τη θάλασσα, την ευημερία και την ασφάλεια για την περίοδο 2028-2034.

μέλη έχουν αρχίσει να χρησιμοποιούν μεγάλα γλωσσικά μοντέλα για την ανάλυση αποφάσεων και την κατάρτιση νομικών εγγράφων. Ωστόσο, για την πλειονότητα των κρατών μελών, η χρήση εργαλείων TN έχει προγραμματιστεί μόνο. Ως εκ τούτου, το Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να στηρίξει τα κράτη μέλη στη συλλογή και ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τη χρήση εργαλείων TN στα εθνικά συστήματα απονομής δικαιοσύνης, προκειμένου να δημιουργηθεί και να τεθεί σε λειτουργία μια κοινή «εργαλειοθήκη TN για τη δικαιοσύνη»²⁹.

Ενώ η πλήρης εναρμόνιση των λύσεων ψηφιακής δικαιοσύνης σε επίπεδο ΕΕ στα εθνικά συστήματα μπορεί να εμποδίζει την υγιή καινοτομία, το σημερινό επίπεδο κατακερματισμού και έλλειψης τυποποίησης αποτελεί αδυναμία όσον αφορά το κόστος και την αποδοτικότητα. Για παράδειγμα, δεν είναι αναγκαίο ή αποτελεσματικό για τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν 27 διαφορετικά συστήματα λογισμικού για τη διεξαγωγή νομικής έρευνας στα δικαστήρια.

Στόχος της εργαλειοθήκης είναι να επιτευχθεί εξοικονόμηση κόστους και να μειωθούν τα εμπόδια στην εφαρμογή, με την παροχή ενός συνόλου εργαλείων ΤΠ στα κράτη μέλη. Η εργαλειοθήκη αποτελεί φυσική επέκταση της χαρτογράφησης, με σκοπό όχι μόνο την ανταλλαγή λύσεων ΤΠ, αλλά και την παροχή βοήθειας στα κράτη μέλη για την ψηφιοποίηση των συστημάτων τους απονομής δικαιοσύνης στην πράξη. Με τη χρήση εργαλείων που έχουν ήδη αναπτυχθεί και δοκιμαστεί από άλλες χώρες, τα κράτη μέλη μπορούν να αποφεύγουν να ξεκινούν από το μηδέν με τη δημιουργία ενός νέου εργαλείου, γεγονός το οποίο εξοικονομεί τόσο χρόνο όσο και χρήμα. Η εφαρμογή επιτυχημένων εργαλείων σε διάφορα κράτη μέλη θα μπορούσε να συμβάλει στην περαιτέρω χρήση κοινών προτύπων και να συμβάλει στη διαλειτουργικότητα.

Η Επιτροπή θα δημιουργήσει αυτή την εργαλειοθήκη για να βοηθήσει τα κράτη μέλη να επιταχύνουν το επίπεδο ψηφιοποίησής τους και να επιτύχουν εξοικονόμηση κόστους. Η εργαλειοθήκη θα περιλαμβάνει εργαλεία TN, καθώς και κάθε άλλο σχετικό εργαλείο ΤΠ προς χρήση στα συστήματα απονομής δικαιοσύνης. Θα φιλοξενηθεί στην πύλη της διαλειτουργικής Ευρώπης³⁰ που θεσπίστηκε με τον κανονισμό για τη διαλειτουργική Ευρώπη³¹, ώστε να διευκολυνθεί η ανταλλαγή εργαλείων, προτύπων δεδομένων και καθοδήγησης. Εναπόκειται σε κάθε κράτος μέλος να αποφασίσει ποια εργαλεία θα ήθελε να ανταλλάξει και σε ποιο βαθμό.

Δράση 3: Η Επιτροπή θα δημιουργήσει την εργαλειοθήκη ΤΠ έως το τέλος του 2026 και θα προωθήσει τη χρήση της.

3. Η TN στα συστήματα απονομής δικαιοσύνης

Η αποτελεσματική χρήση της TN στα συστήματα απονομής δικαιοσύνης αποτελεί μέρος του στόχου να πρωτοστατεί η ΕΕ στην επανάσταση της TN, όπως ορίζεται στο σχέδιο δράσης για μια ήπειρο TN³². Η στρατηγική εφαρμογής της TN³³ επικεντρώνεται στην αξιοποίηση του μετασχηματιστικού δυναμικού της TN, στην επιτάχυνση της υιοθέτησης της TN σε όλους τους τομείς για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της οικονομικής ανάπτυξης, καθώς και στη μείωση του διοικητικού φόρτου. Για τους σκοπούς της προώθησης και της επιτάχυνσης

²⁹ Συμπεράσματα του Συμβουλίου του Δεκεμβρίου 2024 σχετικά με τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης στον τομέα της δικαιοσύνης (16593/24), σκέψη 25.

³⁰ [Πύλη της διαλειτουργικής Ευρώπης](#).

³¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2024/903 σχετικά με τη θέσπιση μέτρων για υψηλό επίπεδο διαλειτουργικότητας του δημόσιου τομέα σε ολόκληρη την Ένωση (κανονισμός για τη διαλειτουργική Ευρώπη)

³² [COM\(2025\) 165 final](#) — Σχέδιο δράσης για μια ήπειρο TN, σ. 1.

³³ COM(2025) 723 final — Στρατηγική εφαρμογής της TN, σελίδες 1 και 12.

της χρήσης της ΤΝ στη δικαιοσύνη, η στρατηγική εφαρμογής της ΤΝ βασίζεται σε συγκεκριμένες δράσεις της παρούσας στρατηγικής DigitalJustice@2030.

Η ΤΝ έχει τεράστιες δυνατότητες στον τομέα της δικαιοσύνης και θα μπορούσε να οδηγήσει σε σημαντική βελτίωση της αποδοτικότητας. Για παράδειγμα, στη Γερμανία, μετά την υπόθεση Dieselgate³⁴ ο βοηθός ΤΝ «OLGA» βοηθά τους δικαστές να εκδικάζουν προσφυγές σε διαδικασίες συλλογικών προσφυγών³⁵. Ο βοηθός ΤΝ «Olga» εξετάζει τις πρωτοβάθμιες αποφάσεις και εξάγει παραμέτρους όπως ο τύπος οχήματος και κινητήρα, το πρότυπο εξάτμισης και οι λόγοι απόσυρσης. Με βάση αυτές τις παραμέτρους, το εργαλείο ομαδοποιεί αυτόματα παρόμοιες υποθέσεις και συμπληρώνει μεμονωμένα υποδείγματα που έχουν εκπονηθεί από τους δικαστές. Η χρήση του OLGA έδωσε τη δυνατότητα για ευφυή προγραμματισμό των υποθέσεων, για παράδειγμα με τους ίδιους εκπροσώπους των προσφευγόντων, επιτρέποντας στο δικαστήριο να πραγματοποιήσει πολύ αποτελεσματικές ημέρες συνεδριάσεων³⁶. Το εργαλείο αυτό έχει επίσης απαλλάξει τους δικαστές από άκρως επαναλαμβανόμενα καθήκοντα, γεγονός που τους επιτρέπει να επικεντρωθούν στο βασικό έργο τους. Ωστόσο, το σημαντικότερο είναι ότι το σύστημα δεν παρεμβαίνει στη λήψη αποφάσεων, καθώς οι δικαστές λαμβάνουν πάντα τις αποφάσεις για την κάθε υπόθεση αφού ελέγξουν τα πραγματικά περιστατικά. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Μετανάστευσης της Βάδης-Βυρτεμβέργης αναφέρει³⁷ ότι η χρήση του OLGA διευκόλυνε τη διεκπεραίωση των υποθέσεων και μείωσε σημαντικά τον χρόνο διεκπεραίωσής τους. Πράγματι, χωρίς τον OLGA, θα χρειάζονταν πολλά χρόνια για να διεκπεραιωθούν οι υποθέσεις με το σημερινό προσωπικό. Όπως κατέληξε στο συμπέρασμα ο δικαστής, υπεύθυνος για το έργο OLGA στο Ανώτερο Περιφερειακό Δικαστήριο της Στουτγάρδης: *«η χειροκίνητη επεξεργασία διαδικασιών συλλογικών προσφυγών αποτελεί πλέον παρελθόν»*³⁸.

Ωστόσο, η χρήση της ΤΝ στα συστήματα απονομής δικαιοσύνης ενέχει επίσης κινδύνους για τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι κίνδυνοι αυτοί πρέπει να μετριαστούν. Τα εργαλεία ΤΝ θα πρέπει να έχουν υποστηρικτικό ρόλο μόνο και να μην αντικαθιστούν τους δικαστές κατά τη λήψη των αποφάσεών τους³⁹. Ο κανονισμός για την ΤΝ⁴⁰ κατηγοριοποιεί ορισμένες χρήσεις της ΤΝ ως υψηλού κινδύνου. Καταρχήν, θεωρούνται υψηλού κινδύνου τα συστήματα ΤΝ που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν από δικαστική αρχή για να τη βοηθήσουν στην έρευνα και την ερμηνεία πραγματικών περιστατικών και του νόμου, και στην εφαρμογή του νόμου σε συγκεκριμένο σύνολο πραγματικών περιστατικών. Κατά συνέπεια, ισχύουν αυστηρές απαιτήσεις. Δεν θεωρούνται υψηλού κινδύνου τα συστήματα ΤΝ που προορίζονται για διοικητικές δραστηριότητες οι οποίες δεν επηρεάζουν την πραγματική λήψη αποφάσεων σε μεμονωμένες περιπτώσεις, όπως η ψευδωνυμοποίηση δικαστικών αποφάσεων, εγγράφων ή δεδομένων. Ωστόσο, υπόκεινται σε απαιτήσεις διαφάνειας.

---

³⁴ «Dieselgate» είναι η ονομασία υπόθεσης σκανδάλου που αποκαλύφθηκε το 2015 σχετικά με αυτοκίνητα τα οποία είχαν πωληθεί με ειδικό λογισμικό στους κινητήρες ντίζελ, το οποίο μπορούσε να ανιχνεύσει πότε το αυτοκίνητο υποβαλλόταν σε δοκιμές, αλλάζοντας αναλόγως τις επιδόσεις του ώστε να βελτιωθούν τα αποτελέσματα. Το γεγονός αυτό είχε ως αποτέλεσμα την άσκηση χιλιάδων αγωγών και εφέσεων.

³⁵ Ως «διαδικασίες συλλογικών προσφυγών» νοούνται οι πολλαπλές δικαστικές αγωγές που ασκούνται από μεμονωμένους ενάγοντες και αφορούν την ίδια ή παρόμοια πρακτική. Τα εργαλεία ΤΠ μπορεί να είναι σημαντικά και σε άλλες δικαστικές αγωγές που αφορούν περιπτώσεις ομαδικής ζημίας, όπως οι αντιπροσωπευτικές αγωγές στο πλαίσιο της [οδηγίας \(ΕΕ\) 2020/1828 σχετικά με τις αντιπροσωπευτικές αγωγές](#).

³⁶ Spoenle, J. [OLGA – der KI-Assistent für Dieselverfahren](#).

³⁷ Landtag von Baden-Württemberg, [Drucksache 17/5658](#), σ. 4.

³⁸ Landtag von Baden-Württemberg, [Drucksache 17/5658](#), σ. 4.

³⁹ Αιτιολογική σκέψη 61 του [κανονισμού για την ΤΝ](#).

⁴⁰ [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2024/1689 για τη θέσπιση εναρμονισμένων κανόνων σχετικά με την τεχνητή νοημοσύνη \(κανονισμός για την ΤΝ\)](#).

Για τη στήριξη της ασφαλούς εφαρμογής της TN στα συστήματα απονομής δικαιοσύνης, το Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να διερευνήσει το δυναμικό της TN στον τομέα της δικαιοσύνης και να συνδράμει τα κράτη μέλη στην εφαρμογή του κανονισμού για την TN⁴¹. Η Επιτροπή έχει δεσμευτεί να συνοδεύσει τα κράτη μέλη στο ταξίδι τους για την εφαρμογή της TN. Το πρώτο βήμα ήταν η έγκριση των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις απαγορευμένες πρακτικές TN τον Φεβρουάριο του 2025⁴². Το επόμενο βήμα θα είναι η οριστικοποίηση των γενικών κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τα συστήματα TN υψηλού κινδύνου στο πλαίσιο του κανονισμού για την TN, οι οποίες έχουν προγραμματιστεί να δημοσιευτούν τον Φεβρουάριο του 2026. Η χρήση εργαλείων TN υψηλού κινδύνου στα συστήματα απονομής δικαιοσύνης είναι ζωτικής σημασίας και θα συμβάλει στη διαμόρφωση των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών. Το DigitalJustice@2030 προτείνει επίσης να ελεγχθεί κατά πόσον τα κράτη μέλη χρειάζονται πρόσθετη στήριξη για την αποτελεσματική χρήση των εργαλείων TN στα συστήματα απονομής δικαιοσύνης και κατά πόσον δικαιολογείται μια συντονισμένη προσέγγιση σε επίπεδο ΕΕ.

Τα κράτη μέλη επιθυμούν να χρησιμοποιήσουν συστήματα TN στη δικαιοσύνη για τη βελτίωση της αποδοτικότητας και τη μείωση των καθυστερήσεων⁴³. Στο DigitalJustice@2030 περιγράφονται διάφορα μέτρα για τη στήριξη της χρήσης της TN στα συστήματα απονομής δικαιοσύνης. Η εργαλειοθήκη ΤΠ έχει σχεδιαστεί για να διευκολύνει και να επιταχύνει την αύξηση της χρήσης εργαλείων TN (δράση 3). Η χρηματοδότηση της ΕΕ είναι διαθέσιμη για έργα που σχετίζονται με τη χρήση της TN στα συστήματα απονομής δικαιοσύνης (δράσεις 11 και 12), και η αύξηση της χρήσης της TN θα παρακολουθείται μέσω της χαρτογράφησης των εργαλείων ΤΠ (δράση 1). Η Επιτροπή σχεδιάζει να στηρίζει περαιτέρω τις εθνικές αρχές συζητώντας μαζί τους και βοηθώντας τις κατά τη λήψη των αποφάσεών τους σχετικά με το κατά πόσον και για ποιον σκοπό θα πρέπει να χρησιμοποιούν εργαλεία TN, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε να αυξηθεί η αποδοτικότητα όπως έχει προγραμματιστεί — ενδεχομένως με ειδικές κατευθυντήριες γραμμές⁴⁴.

Σε επίπεδο ΕΕ, οι οργανισμοί τα όργανα του τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων εξετάζουν το ενδεχόμενο χρήσης της TN στο επιχειρησιακό τους έργο και ενδέχεται να δοκιμάσουν νέα εργαλεία TN. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί τις εξελίξεις αυτές.

Δράση 4: Η Επιτροπή θα αναλύσει λεπτομερώς τη χρήση συστημάτων TN υψηλού κινδύνου στη δικαιοσύνη, ιδίως με τον καθορισμό, έως τον Φεβρουάριο του 2026, σχετικών κατευθυντήριων γραμμών στο πλαίσιο του κανονισμού για την TN και με τη συμβολή της κοινότητας της δικαιοσύνης.

Δράση 5: Η Επιτροπή θα προσδιορίσει από κοινού με τα κράτη μέλη και με άλλα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη τους τομείς στους οποίους η ΕΕ μπορεί να τα στηρίξει στην αύξηση της χρήσης της TN στον τομέα απονομής της δικαιοσύνης, ενδεχομένως με ειδικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με το κατά πόσον, για ποιον σκοπό και με ποιον τρόπο θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν εργαλεία TN.

⁴¹ Συμπεράσματα του Συμβουλίου του Δεκεμβρίου 2024 σχετικά με τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης στον τομέα της δικαιοσύνης (16593/24), σκέψη 21.

⁴² C(2025) 5052 final — Κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής σχετικά με τις απαγορευμένες πρακτικές τεχνητής νοημοσύνης που καθορίζονται με τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1689 (πράξη για την TN).

⁴³ Συνεδρίαση εμπειρογνομόνων υπό την πολωνική Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Βαρσοβία — Νέες προκλήσεις της ανάπτυξης της TN και της ηλεκτρονικής επικοινωνίας στον τομέα της δικαιοσύνης (19-20 Μαΐου 2025).

⁴⁴ Συμπεράσματα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της πολωνικής Προεδρίας στο Επίσημο Χρονικό, από τη συνεδρίαση εμπειρογνομόνων υπό την πολωνική Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Βαρσοβία — Νέες προκλήσεις της ανάπτυξης της TN και της ηλεκτρονικής επικοινωνίας στον τομέα της δικαιοσύνης (19-20 Μαΐου 2025), σ. 39.

4. Ευρωπαϊκός χώρος νομικών δεδομένων

Οι ιδιώτες και οι επαγγελματίες σε πολλούς τομείς έχουν εύκολη πρόσβαση σε πληθώρα πληροφοριών. Αυτό δεν ισχύει για τα νομικά έγγραφα και δεδομένα, τα οποία συχνά δεν είναι διαθέσιμα διαδικτυακά, γεγονός που σημαίνει ότι υπάρχει λιγότερη προσβασιμότητα και διαφάνεια στον εν λόγω τομέα. Επί του παρόντος, η πρόσβαση σε διαδικτυακά νομικά δεδομένα είναι δυνατή με διάφορους τρόπους, με τη διευκόλυνση και την υποστήριξη της ΕΕ. Ο ευρωπαϊκός χώρος νομικών δεδομένων έχει ως στόχο να συγκεντρώσει όλα αυτά τα δεδομένα σε ένα μόνο σημείο:

- το EUR-Lex για πρόσβαση στην αυθεντική νομοθεσία της ΕΕ διαθέσιμη σε 24 γλώσσες, στη νομολογία της ΕΕ, στα εθνικά μέτρα μεταφοράς, καθώς και στην εθνική νομολογία με λειτουργίες αναζήτησης και ανάλυσης.
- το N-Lex για την πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων του εθνικού δικαίου των κρατών μελών.
- τη διαδικτυακή πύλη της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης για πληροφορίες σχετικά με τα συστήματα απονομής δικαιοσύνης και για την πρόσβαση στη δικαιοσύνη στην ΕΕ, καθώς και για την πρόσβαση στη νομολογία της ΕΕ και των κρατών μελών.
- πολλά κράτη μέλη διαχειρίζονται τις δικές τους πλατφόρμες.

Υπάρχουν πολλά οφέλη για την εύκολη πρόσβαση στην επικαιροποιημένη ισχύουσα νομοθεσία και νομολογία όχι μόνο σε επίπεδο ΕΕ, αλλά και σε όλα τα κράτη μέλη. Φανταστείτε έναν Πολωνό δικαστή που πρέπει να εφαρμόσει το ιταλικό δίκαιο όταν αποφαινεται επί διαφοράς μεταξύ πολωνικής εταιρείας και ιταλικής εταιρείας. Η σύμβαση μεταξύ των δύο εταιρειών περιλαμβάνει ρήτρα επιλογής του εφαρμοστέου δικαίου, η οποία ορίζει ότι εφαρμόζεται το ιταλικό δίκαιο⁴⁵. Δεδομένου ότι η πολωνική επιχείρηση προσέφυγε σε πολωνικό δικαστήριο⁴⁶, ο Πολωνός δικαστής θα αποφανθεί επί της διαφοράς βάσει του ιταλικού δικαίου και θα χρειαστεί πρόσβαση σε όλη τη σχετική ιταλική νομοθεσία και νομολογία. Εφόσον η νομοθεσία και νομολογία δεν είναι διαθέσιμες, οι επαγγελματίες του τομέα της δικαιοσύνης αντιμετωπίζουν ακόμα περισσότερες δυσκολίες στην εύρεση, κατανόηση, ερμηνεία και εφαρμογή αλλοδαπού δικαίου σε εκκρεμή διασυνοριακή υπόθεση⁴⁷. Το γεγονός αυτό μπορεί να οδηγήσει σε σημαντικές καθυστερήσεις, με αρνητικό αντίκτυπο στην απονομή της δικαιοσύνης και με αποτέλεσμα την υπονόμευση της οικονομικής ανάπτυξης και ανταγωνιστικότητας. Είναι ήδη αρκετά δύσκολο για τους επαγγελματίες του τομέα της δικαιοσύνης να εφαρμόσουν αλλοδαπούς νόμους για τους οποίους δεν έχουν λάβει κατάρτιση, πολλώ δε μάλλον όταν χρειάζεται επίσης να προσπαθήσουν να βρουν τα απαραίτητα έγγραφα.

Πέραν της παροχής βοήθειας στους επαγγελματίες του τομέα της δικαιοσύνης σε διασυνοριακές υποθέσεις, η μεγαλύτερη διαφάνεια συμβάλλει επίσης στην αύξηση της εμπιστοσύνης του κοινού στο σύστημα απονομής δικαιοσύνης. Η πρόσβαση σε πληροφορίες

---

⁴⁵ Σύμφωνα με το άρθρο 3 του [κανονισμού \(ΕΚ\) αριθ. 593/2008](#) για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές (Ρώμη Ι).

⁴⁶ Η διεθνής δικαιοδοσία του πολωνικού δικαστηρίου θα καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 1 στοιχείο α) του [κανονισμού \(ΕΕ\) αριθ. 1215/2012](#) (κανονισμός Βρυξέλλες Ια).

⁴⁷ Εάν δεν είναι δυνατή η εύρεση των πληροφοριών, ο δικαστής θα υποχρεωθεί να υποβάλει επίσημο αίτημα παροχής πληροφοριών σύμφωνα με το άρθρο 4 της [Ευρωπαϊκής Σύμβασης «περί πληροφόρησης επί του αλλοδαπού Δικαίου»](#) (1968, CETS 062), κάτι το οποίο απαιτεί πολύ περισσότερο χρόνο από ό,τι εάν η νομοθεσία και η νομολογία ήταν διαθέσιμες στο διαδίκτυο.

σχετικά με το δίκαιο, τη νομολογία και τη δικαστική ερμηνεία των νομικών διατάξεων είναι σημαντική για την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης στη δικαιοσύνη⁴⁸.

Για τον λόγο αυτόν, δημιουργήθηκε, με βάση την ευρωπαϊκή στρατηγική για τα δεδομένα του 2020⁴⁹, ένας ευρωπαϊκός χώρος νομικών δεδομένων για την αξιοποίηση της αξίας των δεδομένων με σκοπό να παραχθούν ευρύτερα οφέλη για την οικονομία και την κοινωνία της ΕΕ. Στόχος είναι η παροχή εύκολα προσβάσιμων, επαναχρησιμοποιήσιμων και με δυνατότητα αναζήτησης δεδομένων για τη νομοθεσία και τη νομολογία σε ολόκληρη την ΕΕ. Ο ευρωπαϊκός χώρος νομικών δεδομένων δεν παρέχει μόνο δεδομένα που βοηθούν τους επαγγελματίες του τομέα της δικαιοσύνης στο έργο τους. Θα παρέχει, επίσης, σταδιακή πρόσβαση σε δικαστικά δεδομένα κατάλληλα για την εκπαίδευση συστημάτων ΤΝ, στηρίζοντας έτσι τις εταιρείες νομικής τεχνολογίας στην ανάπτυξη καινοτόμων εργαλείων ΤΝ προσαρμοσμένων στον τομέα της δικαιοσύνης. Μέρος της επιτυχίας της εύρυθμης λειτουργίας των εργαλείων ΤΝ είναι η ποιότητα των δεδομένων εκπαίδευσης. Στο πλαίσιο αυτό, ο ευρωπαϊκός χώρος νομικών δεδομένων μπορεί να συμβάλει στην καινοτομία, δηλαδή με το άνοιγμα της πρόσβασης σε σχετικό νομικό περιεχόμενο υψηλής ποιότητας, υψηλού όγκου και που μπορεί να τηλεφορτωθεί. Τα προσεκτικά επιμελημένα δεδομένα για τα νομικά έγγραφα της ΕΕ που είναι διαθέσιμα στο EUR-Lex βρίσκονται στο επίκεντρο του εν λόγω έργου.

Τα κοινά πρότυπα είναι ζωτικής σημασίας για την εύρυθμη λειτουργία του ευρωπαϊκού χώρου νομικών δεδομένων και τη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας των νομικών και δικαστικών δεδομένων, ιδίως του Αναγνωριστικού Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας (ELI)⁵⁰ και του Αναγνωριστικού Ευρωπαϊκής Νομολογίας (ECLI)⁵¹. Η πρόσβαση στη νομοθεσία και τη νομολογία απαιτεί την ορθή ταυτοποίηση όλων των σχετικών εγγράφων, καθώς και να είναι μηχαναγνώσιμα, με δυνατότητα αναζήτησης στο διαδίκτυο. Ως εκ τούτου, είναι καίριας σημασίας να διασφαλιστεί ότι το ELI και το ECLI θα εγκριθούν το συντομότερο δυνατόν από όλα τα κράτη μέλη⁵². Το πρότυπο ELI χρησιμοποιείται πλέον από 19 κράτη μέλη, εκ των οποίων επτά είχαν υιοθετήσει το ELI από το 2024. Το ECLI έχει εφαρμοστεί εν μέρει σε 21 κράτη μέλη, στις περισσότερες περιπτώσεις από περιορισμένο μόνο αριθμό δικαστηρίων. Στη διαδικτυακή πύλη της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης 17 από τα κράτη μέλη που έχουν υιοθετήσει το πρότυπο ECLI είναι συνδεδεμένα με τη μηχανή αναζήτησης ECLI.

Ενώ συνεχίζονται οι εργασίες για το N-Lex και τη διαδικτυακή πύλη της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης, καθώς και για τις σχετικές μηχανές αναζήτησης νόμων και νομολογίας, οι ενέργειες στο DigitalJustice@2030 θα πρέπει να έχουν ως τελικό αποτέλεσμα εύκολα προσβάσιμα, επαναχρησιμοποιήσιμα και με δυνατότητα αναζήτησης δικαστικά δεδομένα για όλους τους επαγγελματίες του τομέα της δικαιοσύνης, τους ιδιώτες και τις εταιρείες νομικής τεχνολογίας. Η Επιτροπή έχει δεσμευτεί να εφαρμόσει πλήρως το ELI και το ECLI, στηρίζοντας τα κράτη μέλη με διάφορους τρόπους. Η χρηματοδότηση της ΕΕ στο πλαίσιο του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης και η περαιτέρω τεχνική βοήθεια στο πλαίσιο του μελλοντικού ΠΔΠ θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την εφαρμογή του ELI και του ECLI.

---

⁴⁸ CEPEJ Guidelines for the online publication of judicial decisions (Κατευθυντήριες γραμμές της CEPEJ για τη δημοσίευση δικαστικών αποφάσεων στο διαδίκτυο) [CEPEJ (2024) 9], 18 Νοεμβρίου 2024, σ. 4.

⁴⁹ Ευρωπαϊκή στρατηγική για τα δεδομένα (COM/2020/66), ενότητα 5.D.

⁵⁰ Τι είναι το [ELI](#);

⁵¹ Τι είναι το [ECLI](#);

⁵² Η ανακοίνωση της Επιτροπής του 2020 (COM/2020/710 final) — «Η ψηφιοποίηση της δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Μια εργαλειοθήκη ευκαιριών» έχει ήδη υπογραμμίσει τη σημασία της διαθεσιμότητας δικαστικών δεδομένων (ενότητα 3.4.).

Στη στρατηγική για μια Ευρωπαϊκή Ένωση των Δεδομένων⁵³, η Επιτροπή ανακοίνωσε ότι θα προτείνει την επέκταση του καταλόγου συνόλων δεδομένων υψηλής αξίας το 2026⁵⁴ ώστε να καλύπτει επίσης νομικά δεδομένα, με αποτέλεσμα τη βελτιωμένη ποιότητα και προσβασιμότητα. Τα σύνολα δεδομένων υψηλής αξίας πρέπει να διατίθενται ελεύθερα σε μηχαναγνώσιμους μορφότυπους και μέσω τυποποιημένης διεπαφής προγραμματισμού εφαρμογών. Κατά περίπτωση, τα σύνολα δεδομένων υψηλής αξίας θα πρέπει να διατίθενται ως μαζική τηλεφόρτωση. Η επέκταση του καταλόγου συνόλων δεδομένων υψηλής αξίας θα καταστήσει περισσότερα δεδομένα διαθέσιμα σε ΜΜΕ, νεοφυείς επιχειρήσεις και προγραμματιστές ΤΝ με τη μείωση των φραγμών πρόσβασης σε δεδομένα.

Δράση 6: Η Επιτροπή και η Υπηρεσία Εκδόσεων της ΕΕ θα υποστηρίζουν τον πλήρη ενστερνισμό του ELI και του ECLI. Για το ECLI, θα διασφαλίσουν ότι, έως το 2030, θα αποδοθεί κωδικός ECLI στη νομολογία σε όλα τα κράτη μέλη και ότι η εν λόγω νομολογία μπορεί εύκολα να εντοπιστεί στη μηχανή αναζήτησης ECLI στη διαδικτυακή πύλη της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης. Το πρώτο βήμα θα είναι η απόδοση κωδικού ECLI σε όλες τις νέες δικαστικές αποφάσεις σε όλα τα δικαστήρια. Το δεύτερο βήμα θα είναι η ενσωμάτωση όλης της υφιστάμενης νομολογίας. Για το ELI, θα διασφαλίσουν ότι, έως το 2030, θα αποδοθεί σε κάθε νομοθετική πράξη σε όλα τα κράτη μέλη κωδικός ELI, ώστε να εντοπίζεται εύκολα στη μηχανή αναζήτησης ELI.

Δράση 7: Η Επιτροπή και η Υπηρεσία Εκδόσεων της ΕΕ θα στηρίξουν την ανάπτυξη εφαρμογών νομικής τεχνολογίας, συμπεριλαμβανομένων εργαλείων ΤΝ για τη δικαιοσύνη, βελτιώνοντας τη διαθεσιμότητα και τη δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης νομικών και δικαστικών δεδομένων (συμπεριλαμβανομένης της νομολογίας και της νομοθεσίας).

5. Βιντεοδιάσκεψη

Η πανδημία COVID-19 ανάγκασε μεγάλο μέρος του εργατικού δυναμικού (συμπεριλαμβανομένου του δικαστικού σώματος) να προσαρμοστούν στη νέα κατάσταση: η χρήση βιντεοδιάσκεψης κατέστη βιώσιμη λύση σε πολλές περιπτώσεις ώστε να διασφαλιστεί η συνέχεια της δικαιοσύνης. Παρά το γεγονός ότι, έως το 2020, η βιντεοδιάσκεψη είχε ήδη ρυθμιστεί και χρησιμοποιηθεί σε ορισμένες περιπτώσεις διασυνοριακής συνεργασίας της ΕΕ σε αστικές και ποινικές υποθέσεις⁵⁵, δεν υπήρχε νομική βάση για πολλές άλλες διασυνοριακές διαδικασίες της ΕΕ. Ο κανονισμός για την ψηφιοποίηση κάλυψε εν μέρει αυτό το κενό και παρέχει πλέον νομική βάση για τη διεξαγωγή ακροαματικών διαδικασιών μέσω βιντεοδιάσκεψης σε διασυνοριακές δικαστικές διαδικασίες σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, καθώς και σε διαδικασίες δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις.

Σύμφωνα με το δίκαιο της ΕΕ, οι μάρτυρες, οι πραγματογνώμονες, οι ύποπτοι και οι κατηγορούμενοι, καθώς και τα θύματα εγκληματικών πράξεων μπορούν να εξεταστούν μέσω βιντεοδιάσκεψης για τη διεξαγωγή αποδείξεων εάν βρίσκονται σε άλλο κράτος μέλος⁵⁶. Για τα

⁵³ COM(2025) 835 — Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη στρατηγική για μια Ευρωπαϊκή Ένωση των Δεδομένων — Απελευθέρωση δεδομένων για την ΤΝ, σ. 10.

⁵⁴ Άρθρα 13 και 14 της οδηγίας για τα ανοικτά δεδομένα [[οδηγία \(ΕΕ\) 2019/1024](#) για τα ανοικτά δεδομένα και την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα (αναδιατύπωση)].

⁵⁵ Συγκεκριμένα, [οδηγία 2014/41/ΕΕ](#) περί της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας σε ποινικές υποθέσεις, άρθρο 10 της Σύμβασης για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (42000A0712(01)), [οδηγία 2012/29/ΕΕ](#) σχετικά με τα δικαιώματα θυμάτων της εγκληματικότητας, και [κανονισμός \(ΕΚ\) αριθ. 1206/2001](#) για τη συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις.

⁵⁶ Σύμφωνα με την [οδηγία 2014/41/ΕΕ](#), της 3ης Απριλίου 2014, περί της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας σε ποινικές υποθέσεις, τη Σύμβαση για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων μεταξύ των κρατών μελών

θύματα εγκληματικών πράξεων, η Επιτροπή προτείνει επίσης να συμπεριληφθεί διάταξη στην οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων σχετικά με τη χρήση βιντεοδιάσκεψης, προκειμένου να διευκολυνθεί η εξ αποστάσεως συμμετοχή των θυμάτων που διαμένουν στο εξωτερικό στις ποινικές διαδικασίες. Η πρόταση αυτή βρίσκεται ακόμη υπό διαπραγμάτευση. Επί του παρόντος, δεν υπάρχουν κανόνες σε επίπεδο ΕΕ που να διέπουν την εξ αποστάσεως συμμετοχή υπόπτου ή κατηγορουμένου σε ακροαματική διαδικασία ποινικής διαδικασίας άλλου κράτους μέλους για σκοπούς άλλους από τη διεξαγωγή αποδείξεων. Η κατάσταση αυτή συχνά οδηγεί σε σημαντικά ταξιδιωτικά έξοδα για έναν ύποπτο ή κατηγορούμενο και μπορεί να δημιουργήσει πρακτικές προκλήσεις, ιδίως για τα ευάλωτα άτομα. Μπορεί επίσης να έχει ως αποτέλεσμα την ερήμην διεξαγωγή δικών ή να απαιτεί τη χρήση πολύ παρεμβατικών μέτρων καταναγκασμού, όπως το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, ώστε να διασφαλίζεται ότι ο ύποπτος ή κατηγορούμενος παρίσταται στη δίκη.

Οι εκτιμήσεις αυτές αναγνωρίστηκαν στην τελευταία αξιολόγηση σχετικά με την εφαρμογή της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας⁵⁷, η οποία καλεί την Επιτροπή να εξεύρει λύση σε επίπεδο ΕΕ που θα επιτρέψει τη συμμετοχή κατηγορουμένων σε δίκες μέσω βιντεοδιάσκεψης από άλλο κράτος μέλος. Η Επιτροπή επιδιώκει να καλύψει το κενό αυτό, ώστε να καταστεί δυνατή από άλλο κράτος μέλος η εξ αποστάσεως συμμετοχή υπόπτου ή κατηγορουμένου σε ακροαματικές διαδικασίες ποινικών δικαστηρίων μέσω βιντεοδιάσκεψης. Όσον αφορά τα θύματα εγκληματικών πράξεων, η Επιτροπή θα αξιολογήσει τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει επίσης να αντιμετωπιστεί η εξ αποστάσεως συμμετοχή, λαμβάνοντας υπόψη το αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων σχετικά με την αναθεώρηση της οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων.

Υπάρχουν ορισμένες πρακτικές προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν για να διασφαλιστεί η ομαλή διεξαγωγή των εξ αποστάσεως ακροάσεων μέσω βιντεοδιάσκεψης. Για παράδειγμα, τα κράτη μέλη συχνά χρησιμοποιούν διαφορετικές πλατφόρμες βιντεοδιάσκεψης, γεγονός που δεν αποτελεί από μόνο του ζήτημα, αλλά μπορεί να αποτελέσει εμπόδιο κατά τη διεξαγωγή εξ αποστάσεως διασυνοριακής ακρόασης, καθώς οι διαφορετικές λύσεις λογισμικού και υλισμικού δεν είναι πάντα διαλειτουργικές. Αυτό είναι σημαντικό όταν διοργανώνεται βιντεοδιάσκεψη μεταξύ δύο δικαστικών αρχών σε διαφορετικά κράτη μέλη, για παράδειγμα, για τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές υποθέσεις⁵⁸ και κατά τη διάρκεια ακροαματικών διαδικασιών σε ποινικές υποθέσεις.

Μολονότι υπάρχουν ήδη διαθέσιμες λύσεις για αυτό το πρόβλημα διαλειτουργικότητας, όπως πρόσθετα (add-ons, plug-ins) και εφαρμογές τρίτων, οι λύσεις αυτές συχνά καθιστούν τη σύνδεση ασταθή και γείρουν ανησυχίες σχετικά με την προστασία των δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής. Επί του παρόντος, δεν υπάρχει πανευρωπαϊκή λύση για τη βιντεοδιάσκεψη σε διασυνοριακές διαδικασίες όσον αφορά θέματα δικαιοσύνης. Κάθε κράτος μέλος είτε χρησιμοποιεί έτοιμα προς χρήση προϊόντα είτε εργαλεία που έχει αναπτύξει το ίδιο. Η χρήση αυτή μπορεί να επαρκεί για τις εγχώριες ακροάσεις, αλλά, για τις διασυνοριακές υποθέσεις, η έλλειψη διαλειτουργικότητας καθιστά δύσκολη, αν όχι αδύνατη, τη διεξαγωγή εξ αποστάσεως ακροάσεων. Ως εκ τούτου, θα ήταν αναγκαίο να αναζητηθεί λύση για την αντιμετώπιση των προκλήσεων διαλειτουργικότητας. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η Επιτροπή θα αναλύσει διάφορες επιλογές για την υπέρβαση των φραγμών στη διαλειτουργικότητα⁵⁹.

της Ευρωπαϊκής Ένωσης (42000A0712(01)) και την [οδηγία 2012/29/ΕΕ](#) σχετικά με τα δικαιώματα θυμάτων της εγκληματικότητας.

⁵⁷ Τελική έκθεση για τον δέκατο γύρο αξιολογήσεων σχετικά με την εφαρμογή της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας (ΕΕΕ), [15834/1/24](#), Βρυξέλλες, 10 Δεκεμβρίου 2024.

⁵⁸ Βάσει του [κανονισμού \(ΕΕ\) αριθ. 2020/1783](#) για τη συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις (διεξαγωγή αποδείξεων) (αναδιτύπωση).

⁵⁹ Οι επιλογές στρατηγικής για την ανάπτυξη και τις δημόσιες συμβάσεις στον τομέα της ΤΠ θα υπόκεινται σε προέγκριση από το συμβούλιο τεχνολογίας πληροφοριών και κυβερνοασφάλειας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Επιπλέον, η Επιτροπή θα στηρίξει τα κράτη μέλη παρέχοντας ένα σύνολο προαιρετικών κοινών τεχνικών απαιτήσεων για τις βιντεοδιασκέψεις. Οι απαιτήσεις αυτές θα καλύπτουν, για παράδειγμα, τον τρόπο διεξαγωγής της βιντεοδιάσκεψης και την περαιτέρω ανάπτυξη του λογισμικού βιντεοδιάσκεψης που χρησιμοποιείται ήδη. Οι απαιτήσεις αυτές θα μπορούσαν να προσαρμοστούν για χρήση στον τομέα της δικαιοσύνης και θα παρείχαν μια στέρεη βάση για να διασφαλιστεί καλή ποιότητα ήχου και εικόνας σε πραγματικό χρόνο για την ασφαλή και εμπιστευτική βιντεοδιάσκεψη κατά τη διάρκεια δικαστικών διαδικασιών. Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν, για παράδειγμα, να χρησιμοποιούν τις εν λόγω απαιτήσεις κατά την εκτέλεση διαδικασιών σύναψης συμβάσεων ή περαιτέρω ανάπτυξης και να εξοικονομήσουν το κόστος της διαμόρφωσης τέτοιων απαιτήσεων για τα ίδια. Οι εν λόγω προαιρετικές τεχνικές απαιτήσεις αποσκοπούν στη διευκόλυνση της διαλειτουργικότητας. Οι απαιτήσεις αυτές θα είναι προσβάσιμες μέσω της πύλης της διαλειτουργικής Ευρώπης.

Δράση 8: Η Επιτροπή θα συστήσει έως το τέλος του 2027 προαιρετικές, κοινές τεχνικές απαιτήσεις σε επίπεδο ΕΕ για τις βιντεοδιασκέψεις.

Δράση 9: Στο πλαίσιο της επανεξέτασης της οδηγίας για την ευρωπαϊκή εντολή έρευνας, η Επιτροπή θα επιδιώξει να καταστήσει δυνατή από άλλο κράτος μέλος την εξ αποστάσεως συμμετοχή υπόπτων ή κατηγορουμένων σε ακροαματικές διαδικασίες ποινικών δικαστηρίων, συμπεριλαμβανομένων των αναγκαίων δικονομικών εγγυήσεων. Η Επιτροπή θα αξιολογήσει επίσης την αντίστοιχη ανάγκη να συμπεριληφθούν κανόνες για τη διευκόλυνση της εξ αποστάσεως συμμετοχής των θυμάτων εγκληματικών πράξεων, καθώς και αναγκαίες εγγυήσεις, λαμβάνοντας υπόψη το αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων για την αναθεώρηση της οδηγίας για τα δικαιώματα των θυμάτων.

Δράση 10: Η Επιτροπή θα μελετήσει έως το τέλος του 2027 τη σκοπιμότητα και θα αξιολογήσει το κόστος και όφελος των διαφόρων επιλογών με σκοπό την αντιμετώπιση των ζητημάτων διαλειτουργικότητας για τις διασυνοριακές βιντεοδιασκέψεις σε δικαστικές διαδικασίες.

6. Χρηματοδότηση

Η ψηφιοποίηση των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης αποτελεί επένδυση που αποσκοπεί στην επίτευξη αποτελεσματικότερης δικαιοσύνης. Η επένδυση αυτή θα αντισταθμιστεί σταδιακά και τελικά θα εξοικονομήσει πόρους. Για παράδειγμα, η διοργάνωση βιντεοδιάσκεψης στις αίθουσες των δικαστηρίων στην Τσεχία στέφθηκε με επιτυχία. Το 2024 πραγματοποιήθηκαν περίπου 12 300 ακροάσεις μέσω βιντεοδιάσκεψης. Η εγκατάσταση εξοπλισμού και σχετικού λογισμικού σε αίθουσες δικαστηρίων έχει κοστίσει περίπου 8 εκατ. EUR, με τη στήριξη μέσω ενωσιακής χρηματοδότησης στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας⁶⁰. Οι τσεχικές δικαστικές αρχές εξοικονομούν πλέον με τις βιντεοδιασκέψεις περισσότερα από 2,2 εκατ. EUR ετησίως σε έξοδα συνοδείας μεταφοράς και ασφάλειας, αποζημίωση μαρτύρων και επιστροφή εξόδων ταξιδιού για μάρτυρες —και οι εν λόγω εξοικονομήσεις θα συνεχιστούν⁶¹.

Οι επενδύσεις στην ψηφιοποίηση θα συμβάλουν επίσης στην αύξηση της παραγωγικότητας. Τέλος, οι επενδύσεις αυτές αποσκοπούν στην αύξηση της αποτελεσματικότητας των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης, γεγονός που θα έχει θετικό αντίκτυπο στην οικονομική

⁶⁰ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

⁶¹ Συμβολή του κ. Přemysl Sezemský, διευθυντή του Τμήματος Ηλεκτρονικής Δικαιοσύνης στο Υπουργείο Δικαιοσύνης του Επίσημου Χρονικού της Τσεχικής Δημοκρατίας, από τη συνεδρίαση εμπειρογνομόνων υπό την πολωνική Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Βαρσοβία — Νέες προκλήσεις της ανάπτυξης της ΤΝ και της ηλεκτρονικής επικοινωνίας στον τομέα της δικαιοσύνης (19-20 Μαΐου 2025), σ. 15-16.

ανάπτυξη. Ορισμένα μέρη της στρατηγικής DigitalJustice@2030, π.χ. η ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησης των εργαλείων ΤΠ, θα οδηγήσουν σε εξοικονόμηση πόρων για τους εθνικούς προϋπολογισμούς, βελτιώνοντας παράλληλα τη διαλειτουργικότητα μεταξύ των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης.

Υπό το πρίσμα των προαναφερόμενων εκτιμήσεων, το Συμβούλιο κάλεσε την Επιτροπή να προωθήσει επαρκή χρηματοδότηση για την ανάπτυξη και τη χρήση της ΤΝ στη δικαιοσύνη⁶². Η στρατηγική για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη για την περίοδο 2024-2028 του Συμβουλίου⁶³ τονίζει ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι σε θέση να αναζητούν χρηματοδότηση μέσω των διαφόρων χρηματοδοτικών μέσων που περιλαμβάνονται στο ΠΔΠ. Ως εκ τούτου, η πρόσβαση σε χρηματοδότηση θα πρέπει να διευκολυνθεί σε επίπεδο ΕΕ.

Η ΕΕ στηρίζει ήδη τα κράτη μέλη στις προσπάθειές τους να καταστήσουν τα δικαστικά τους συστήματα πιο αποτελεσματικά μέσω διαφόρων χρηματοδοτικών μέσων, τα οποία επιδιώκουν διάφορους στόχους:

- Το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» στηρίζει την ανάπτυξη διασυνοριακών έργων ψηφιοποίησης, αλλά διαθέτει περιορισμένο προϋπολογισμό. Επί του παρόντος, δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην παροχή βοήθειας στα κράτη μέλη για να εφαρμόσουν τον κανονισμό για την ψηφιοποίηση⁶⁴.
- Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας στηρίζει μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που αναλαμβάνουν τα κράτη μέλη για να καταστήσουν τις οικονομίες και τις κοινωνίες τους πιο βιώσιμες, ανθεκτικές και καλύτερα προετοιμασμένες για τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Διάφορα μέτρα που περιλαμβάνονται στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας αποσκοπούν στην προώθηση της ψηφιοποίησης των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης των κρατών μελών. Περίπου τα μισά κράτη μέλη⁶⁵ συμπεριέλαβαν τέτοιες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητάς τους. Τα έργα περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, τη βιντεοδιάσκεψη, την εισαγωγή ψηφιακών ηχογραφήσεων των διαδικασιών, τη βελτίωση της διαχείρισης υποθέσεων, την ψηφιοποίηση των αστικών και ποινικών διαδικασιών.
- Το πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη» στηρίζει το έργο της Επιτροπής για την ψηφιοποίηση της διασυνοριακής δικαστικής συνεργασίας της ΕΕ, ιδίως στο πλαίσιο του κανονισμού για την ψηφιοποίηση. Υποστηρίζει επίσης την υιοθέτηση του ELI στα κράτη μέλη. Το πρόγραμμα χρησιμοποιείται για να προσφέρει συμβουλές εμπειρογνομόνων και εργαστήρια, καθώς και για να στηρίζει την προσχώρηση των κρατών μελών στην αναζήτηση με βάση το ELI στο N-Lex.
- Το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης στηρίζει τα κράτη μέλη με την παροχή εξατομικευμένης τεχνικής εμπειρογνομοσύνης. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη στήριξη έργων που σχετίζονται με την ψηφιοποίηση των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης, όπως η δημοσίευση νομολογίας, η περαιτέρω υιοθέτηση του ECLI, η αυτοματοποιημένη επεξεργασία με τη χρήση ΤΝ και οι βιντεοδιασκέψεις. Ωστόσο, ένας σημαντικός περιορισμός είναι ότι δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη χρηματοδότηση πραγματικών εργασιών ανάπτυξης ΤΠ, ούτε για την αγορά λογισμικού

⁶² Συμπεράσματα του Συμβουλίου του Δεκεμβρίου 2024 σχετικά με τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης στον τομέα της δικαιοσύνης (16593/24), σκέψη 22.

⁶³ Στρατηγική για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη για την περίοδο 2024-2028 του Συμβουλίου (C/2025/437), σκέψη 24.

⁶⁴ Το πρόγραμμα εργασίας 2023-2025 του προγράμματος «Δικαιοσύνη», σ. 23, καθώς και το μελλοντικό πρόγραμμα εργασίας 2026-2027 του προγράμματος «Δικαιοσύνη».

⁶⁵ BE, BG, CY, CZ, EL, ES, HR, HU, IT, MT, NL, PT, RO, SI, SK.

και υλισμικού⁶⁶. Τα έργα στο πλαίσιο του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης θα πρέπει να παρέχουν σαφή ενωσιακή προστιθέμενη αξία, επιτρέποντας την επαναχρησιμοποίηση των αποτελεσμάτων που επιτυγχάνονται σε άλλα κράτη μέλη.

Στο πλαίσιο του επόμενου ΠΔΠ, ⁶⁷στόχος είναι να καταστεί ο προϋπολογισμός της ΕΕ απλούστερος και πιο ευέλικτος. Αυτό θα επιτρέψει την προσαρμογή της χρηματοδότησης στις μεταβαλλόμενες προτεραιότητες και στις νέες τεχνολογικές εξελίξεις. Η Επιτροπή έχει προτείνει έναν φιλόδοξο προϋπολογισμό βασισμένο σε πολιτικές για την περίοδο 2028-2034. Ο προϋπολογισμός, αντιμέτωπος με την ανεπαρκή και άνιση πρόοδο όσον αφορά τον ψηφιακό μετασχηματισμό της ΕΕ,⁶⁸ θα παρέχει στήριξη για την ψηφιοποίηση των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο με βάση δύο πυλώνες:

- i. Τα ψηφιοποιημένα συστήματα απονομής δικαιοσύνης είναι πιο αποτελεσματικά και ανθεκτικά και, ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν τα σχέδια εθνικής και περιφερειακής εταιρικής σχέσης τους⁶⁹ για τη χρηματοδότηση της ψηφιοποίησης των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης. Η χρηματοδότηση θα μπορούσε επίσης να χρησιμοποιηθεί για την επίτευξη των στόχων που ορίζονται στο πρόγραμμα πολιτικής για την ψηφιακή δεκαετία, το οποίο αποσκοπεί να καταστούν διαθέσιμες διαδικτυακά όλες οι βασικές δημόσιες υπηρεσίες έως το 2030⁷⁰. Σε σύγκριση με τα υφιστάμενα χρηματοδοτικά μέσα, τα σχέδια εθνικής και περιφερειακής εταιρικής σχέσης θα μειώσουν τον διοικητικό φόρτο για τις εθνικές και περιφερειακές δικαστικές αρχές⁷¹. Οι εθνικοί στόχοι για την ψηφιοποίηση των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης μπορούν να βασίζονται στη συλλογή δεδομένων στο πλαίσιο της δράσης 1.
- ii. Η πρόταση για ένα νέο πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» έχει ως στόχο να συμβάλει στην ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού, ανθεκτικού και χωρίς αποκλεισμούς ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης και θα στηρίξει την ψηφιοποίηση της δικαιοσύνης σε επίπεδο ΕΕ⁷². Η αυξημένη εστίασή της στην ψηφιοποίηση στο πλαίσιο των γενικών και ειδικών στόχων της⁷³ αποσκοπεί στη διασφάλιση μιας πιο στρατηγικής και συνεκτικής προσέγγισης σε όλα τα ζητήματα και τις προκλήσεις που σχετίζονται με την ψηφιοποίηση των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης. Η πρόταση περιλαμβάνει

---

⁶⁶ Όπως επισημαίνεται στα συμπεράσματα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της πολωνικής Προεδρίας στο Επίσημο Χρονικό, από τη συνεδρίαση εμπειρογνομόνων υπό την πολωνική Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Βαρσοβία — Νέες προκλήσεις της ανάπτυξης της ΤΝ και της ηλεκτρονικής επικοινωνίας στον τομέα της δικαιοσύνης (19-20 Μαΐου 2025), σ. 39.

⁶⁷ [COM\(2025\) 570 final](#) — Ανακοίνωση της Επιτροπής «Ένας δυναμικός προϋπολογισμός της ΕΕ για τις προτεραιότητες του μέλλοντος — Το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2028-2034», σ. 2.

⁶⁸ [COM\(2025\) 565 final](#) — Πρόταση κανονισμού για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Ταμείου για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, τη γεωργία και την ύπαιθρο, την αλιεία και τη θάλασσα, την ευημερία και την ασφάλεια για την περίοδο 2028-2034, αιτιολογική σκέψη 7.

⁶⁹ [COM\(2025\) 565 final](#) — Πρόταση κανονισμού για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Ταμείου για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, τη γεωργία και την ύπαιθρο, την αλιεία και τη θάλασσα, την ευημερία και την ασφάλεια για την περίοδο 2028-2034, αιτιολογική σκέψη 20 και άρθρο 3.1 στοιχείο ε) σημεία ii) και iii).

⁷⁰ [COM\(2025\) 565 final](#) — Πρόταση κανονισμού για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Ταμείου για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, τη γεωργία και την ύπαιθρο, την αλιεία και τη θάλασσα, την ευημερία και την ασφάλεια για την περίοδο 2028-2034, άρθρο 3.1 στοιχείο α) σημείο iv).

⁷¹ [COM\(2025\) 570 final](#) — Ανακοίνωση της Επιτροπής «Ένας δυναμικός προϋπολογισμός της ΕΕ για τις προτεραιότητες του μέλλοντος — Το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2028-2034», σ. 24.

⁷² [COM\(2025\) 570 final](#) — Ανακοίνωση της Επιτροπής «Ένας δυναμικός προϋπολογισμός της ΕΕ για τις προτεραιότητες του μέλλοντος — Το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2028-2034», σ. 18.

⁷³ [COM \(2025\) 463 final](#) — Πρόταση κανονισμού σχετικά με τη θέσπιση του προγράμματος «Δικαιοσύνη» για την περίοδο 2028-2034, αιτιολογική έκθεση, σ. 10, αιτιολογικές σκέψεις 2 και 18, άρθρο 3.

προτεινόμενη σημαντική αύξηση του προϋπολογισμού. Το προτεινόμενο πρόγραμμα θα συνεχίσει να στηρίζει τη συντήρηση των υφιστάμενων εργαλείων ή πλατφορμών ΤΠ και τη δημιουργία νέων εργαλείων ή πλατφορμών που απαιτούνται για τα μέσα δικαστικής συνεργασίας⁷⁴, μεταξύ άλλων βοηθώντας τα κράτη μέλη να αναπτύξουν εκτελεστικές πράξεις στο πλαίσιο του κανονισμού για την ψηφιοποίηση.

Δράση 11: Η Επιτροπή προτείνει να συνεχιστεί η χρηματοδότηση έργων και δράσεων σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών στο πλαίσιο του επόμενου ΠΔΠ μέσω του προτεινόμενου προγράμματος «Δικαιοσύνη».

Δράση 12: Η Επιτροπή αποσκοπεί στη στήριξη της ψηφιοποίησης των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης στο πλαίσιο του επόμενου ΠΔΠ, μέσω των σχεδίων εθνικής και περιφερειακής εταιρικής σχέσης.

7. Περαιτέρω ψηφιοποίηση των διασυνοριακών δικαστικών διαδικασιών σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις

Ακόμη και μετά την πλήρη εφαρμογή του κανονισμού για την ψηφιοποίηση, δεν θα είναι ακόμη δυνατή η διεξαγωγή διασυνοριακών δικαστικών διαδικασιών εξ ολοκλήρου με ψηφιακά μέσα, π.χ. μια δικαστική υπόθεση από την αρχή μέχρι το τέλος της. Ο κανονισμός για την ψηφιοποίηση δεν προβλέπει την ψηφιοποίηση των επικοινωνιών για όλα τα διαδικαστικά στάδια σε όλες τις διασυνοριακές δικαστικές διαδικασίες ή για την κίνηση όλων των τύπων δικαστικών διαδικασιών. Για παράδειγμα, όταν έχει διαπιστωθεί η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου⁷⁵, οι διάδικοι δύνανται να επικοινωνούν ηλεκτρονικά με το εν λόγω δικαστήριο σε ορισμένες περιπτώσεις⁷⁶, αλλά δεν θα είναι σε θέση να ζητήσουν εξ αποστάσεως ακρόαση ή να προσκομίσουν γραπτά αποδεικτικά στοιχεία μέσω του ευρωπαϊκού σημείου ηλεκτρονικής πρόσβασης. Επίσης, μια επιχείρηση δεν θα έχει τη δυνατότητα να εισπράξει ψηφιακά αμφισβητούμενες οφειλές από άλλη επιχείρηση ενώπιον δικαστηρίου εάν η αξία της απαίτησης υπερβαίνει τα 5 000 EUR, καθώς το ευρωπαϊκό σημείο ηλεκτρονικής πρόσβασης δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον σκοπό αυτό και τα υφιστάμενα εθνικά συστήματα ΤΠ ενδέχεται να μην παρέχουν πρόσβαση σε μη μόνιμους κατοίκους.

Η διάθεση ψηφιακών εργαλείων σε ιδιώτες και εταιρείες για την υποβολή αξιώσεων ή για την παρακολούθηση και την κίνηση δικαστικών διαδικασιών έως την έκδοση της δικαστικής απόφασης θα καθιστούσε αποτελεσματικότερη τη δικαιοσύνη. Θα οδηγούσε επίσης στην εξοικονόμηση χρόνου και χρήματος για τις επιχειρήσεις και τους ιδιώτες σε διασυνοριακές δικαστικές διαδικασίες αστικού και εμπορικού δικαίου.

Το εργαλείο για την πλήρη ψηφιοποίηση των διασυνοριακών δικαστικών διαδικασιών θα μπορούσε να αποτελέσει επέκταση του ευρωπαϊκού σημείου ηλεκτρονικής πρόσβασης σε όλες τις αστικές και εμπορικές υποθέσεις με διασυνοριακές επιπτώσεις. Το ευρωπαϊκό σημείο ηλεκτρονικής πρόσβασης θα τεθεί σε λειτουργία από το 2028 και θα μπορούσε να μετατραπεί σε ενιαίο σημείο πρόσβασης όπου οι ιδιώτες και οι επιχειρήσεις θα μπορούν να κινούν διασυνοριακές αστικές διαδικασίες και να συμμετέχουν σε αυτές. Οι εργασίες για την προετοιμασία της ολοκληρωμένης αξιολόγησης του κανονισμού για την ψηφιοποίηση από την

⁷⁴ [COM \(2025\) 463 final](#) — Πρόταση κανονισμού σχετικά με τη θέσπιση του προγράμματος «Δικαιοσύνη» για την περίοδο 2028-2034, αιτιολογική έκθεση, αιτιολογική σκέψη 10.

⁷⁵ Σύμφωνα με τον [κανονισμό \(ΕΕ\) αριθ. 1215/2012](#) για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (αναδιτύπωση).

⁷⁶ Για παράδειγμα, σε διαδικασίες αναγνώρισης, κήρυξης εκτελεστότητας ή άρνησης αναγνώρισης ή ηλεκτρονικής αίτησης πιστοποιητικών σύμφωνα με τον [κανονισμό \(ΕΕ\) αριθ. 1215/2012](#).

Επιτροπή⁷⁷ θα αποτελέσουν ευκαιρία για να αξιολογηθεί η λειτουργία του ευρωπαϊκού σημείου ηλεκτρονικής πρόσβασης και η πρόοδος που σημειώθηκε όσον αφορά την ψηφιοποίηση των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης στα κράτη μέλη, καθώς και ευκαιρία για να εντοπιστούν πιθανά κενά και αδυναμίες.

Κατά τα επόμενα έτη, στο πλαίσιο της προετοιμασίας της αξιολόγησης, η Επιτροπή προτίθεται να εκπονήσει μελέτη για την ανάλυση των επιπτώσεων της περαιτέρω ψηφιοποίησης των διασυνοριακών διαδικασιών σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Η ανάλυση αυτή θα μπορούσε να τροφοδοτήσει την αξιολόγηση, καθώς και έναν κοινό προβληματισμό για το μέλλον των αστικών και εμπορικών δικαστικών διαδικασιών από κοινού με τα κράτη μέλη, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα ενδιαφερόμενα μέρη της κοινότητας της δικαιοσύνης.

Το ευρωπαϊκό πορτοφόλι ψηφιακής ταυτότητας που θα δημιουργηθεί βάσει του ευρωπαϊκού πλαισίου για την ψηφιακή ταυτότητα⁷⁸ θα πρέπει να διευκολύνει τη διαδικτυακή πρόσβαση σε δικαστικές διαδικασίες. Θα παρέχει σε κάθε πολίτη ή κάτοικο της ΕΕ ηλεκτρονική ταυτότητα, η οποία θα του επιτρέπει να ταυτοποιείται με ασφάλεια και να υπογράφει ηλεκτρονικά έγγραφα με εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή. Επιπλέον, τα ευρωπαϊκά πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για την ανταλλαγή ηλεκτρονικών εγγράφων. Με βάση το ευρωπαϊκό πλαίσιο για την ψηφιακή ταυτότητα, τα εν λόγω ευρωπαϊκά πορτοφόλια επιχειρήσεων θα δημιουργήσουν μια ψηφιακή ταυτότητα για τους οικονομικούς φορείς και τις δημόσιες αρχές που θα επιτρέπει την ταυτοποίηση και την επαλήθευση της ταυτότητάς τους, την παραλαβή και αποθήκευση επίσημων κοινοποιήσεων και την ανταλλαγή επαληθευμένων διαπιστευτηρίων.

Δράση 13: Η Επιτροπή θα αναλύσει τις επιπτώσεις της πιθανής περαιτέρω ψηφιοποίησης των διασυνοριακών διαδικασιών σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, πέραν του πεδίου εφαρμογής του κανονισμού για την ψηφιοποίηση έως το τέλος του 2028.

Δράση 14: Η Επιτροπή θα αναπτύξει το ευρωπαϊκό σημείο ηλεκτρονικής πρόσβασης ώστε να μπορεί να επεκταθεί αργότερα σε όλες τις αστικές και εμπορικές υποθέσεις με διασυνοριακές επιπτώσεις.

8. Συμπέρασμα

Οι δράσεις στο DigitalJustice@2030 αποσκοπούν στη δημιουργία των προϋποθέσεων για την ενίσχυση της ψηφιακής δικαιοσύνης στην ΕΕ έως το 2030. Είναι επίσης σημαντικό να συλλογιστούμε τι θα γίνει μετά το 2030, διότι το επόμενο ΠΔΠ αποσκοπεί στον καθορισμό της πορείας των ευκαιριών χρηματοδότησης που απαιτούνται για την ψηφιοποίηση των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης. Οι δράσεις και τα κονδύλια θα πρέπει να στηρίζουν, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, τα κράτη μέλη με την παροχή εργαλείων και υποδομών για την ψηφιοποίηση των εθνικών τους συστημάτων απονομής δικαιοσύνης, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να αποκομίσουν τα οφέλη πιο αποτελεσματικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης, συμπεριλαμβανομένου του οφέλους της ώθησης της οικονομικής ανάπτυξης.

Οι δράσεις αυτές θα διεξάγονται στο πλαίσιο συνεχούς διαλόγου και απαραίτητης συνεργασίας με τα κράτη μέλη και, όπου είναι αναγκαίο, με άλλα ενδιαφερόμενα μέρη στα σχετικά φόρουμ. Η συνεργασία αυτή θα είναι καίριας σημασίας. Το DigitalJustice@2030 επικεντρώνεται σχεδόν αποκλειστικά σε μη νομοθετικές δράσεις, οι οποίες μπορούν να είναι επιτυχείς μόνο εφόσον υπάρχει διαρκής συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής. Η επιτυχία

⁷⁷ Θα δημοσιευτεί έως το 2033.

⁷⁸ [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2024/1183](#) όσον αφορά τη θέσπιση ευρωπαϊκού πλαισίου για την ψηφιακή ταυτότητα.

αυτής της στρατηγικής εξαρτάται από την εκούσια, ενεργό και συνεχή συμμετοχή των κρατών μελών.

Με την ψηφιοποίηση ευρείας κλίμακας δεν θα έχει πλέον σημασία πού ζουν οι χρήστες, καθώς όλα τα κράτη μέλη θα διαθέτουν ψηφιακό σύστημα δικαιοσύνης και η πρόσβαση στη δικαιοσύνη μέσω ψηφιακών εργαλείων θα είναι καθολική. Κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να επιδιώκει να έχει ένα ενιαίο σημείο εισόδου που θα συνδέει όλα τα δικαστήρια. Αυτό θα επιτρέπει σε οποιονδήποτε να επικοινωνήσει με τα δικαστήρια, να συμμετάσχει σε ακροαματικές διαδικασίες και να κινήσει και να προωθήσει δικαστικές διαδικασίες από οπουδήποτε, ανά πάσα στιγμή, μειώνοντας έτσι το κόστος της δικαιοσύνης.

Ως αποτέλεσμα του DigitalJustice@2030, τα κράτη μέλη θα είναι σε θέση να μαθαίνουν και να επωφελούνται από την πείρα που αποκτήθηκε από άλλες χώρες που αναπτύσσουν και χρησιμοποιούν ψηφιακά εργαλεία και υποδομές. Αντί κάθε κράτος μέλος να αναπτύσσει μεμονωμένα εργαλεία ΤΠ για χρήση στο σύστημα απονομής δικαιοσύνης του, θα είναι σε θέση να επιλέγει εργαλεία που έχουν ήδη αποδειχθεί πολύτιμα για την εκτέλεση καθηκόντων που είναι κοινά σε όλα τα συστήματα απονομής δικαιοσύνης.

Η χρήση εργαλείων ΤΝ στα συστήματα απονομής δικαιοσύνης θα πρέπει να προωθείται προκειμένου να βελτιωθεί η αποδοτικότητα, συμβάλλοντας στη μείωση της συσσώρευσης εκκρεμών υποθέσεων στα δικαστήρια και στην ελάφρυνση του περιορισμένου προϋπολογισμού των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης.

Έως το 2030 θα πρέπει να υπάρχει εύκολη διαδικτυακή πρόσβαση για όλους τους επαγγελματίες του τομέα της δικαιοσύνης σε όλη τη νομοθεσία και τη νομολογία. Οι εταιρείες νομικής τεχνολογίας θα πρέπει επίσης να έχουν εύκολη πρόσβαση σε επαρκή δικαστικά δεδομένα, κάτι που είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη και την εκπαίδευση εργαλείων ΤΝ προσαρμοσμένων για χρήση στα συστήματα απονομής δικαιοσύνης.

Η παρακολούθηση της επιτυχίας του DigitalJustice@2030 θα πραγματοποιηθεί κυρίως μέσω του ετήσιου πίνακα αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης, ο οποίος περιλαμβάνει ειδικό κεφάλαιο για την ψηφιοποίηση των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης.